

Габовська Аліна,
студентка першого курсу
спеціальність «Психологія»,
гр Б-ПС-141,
Дніпропетровського
державного університету
внутрішніх справ
Ядловська Ольга,
кандидат історичних наук,
доцент кафедри соціально-
гуманітарних дисциплін
Дніпропетровського
державного університету
внутрішніх справ

ІСТОРИЧНИЙ МАТЕРІАЛ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ ПІЗНАВАЛЬНОГО ІНТЕРЕСУ УЧНЯ

Формування в учнів та здобувачів освіти зацікавленості у вивченні історії виступає актуальним питанням історичної освіти. Залучення методів та прийомів навчання, що продукуватимуть вироблення інтересу до дисциплін історичного циклу, мають широкий спектр. Серед них виділимо види робіт, спрямованих на активізацію роботи самих здобувачів освіти, адже за таких умов підвищується продуктивність роботи, а також учні виробляють компетенції щодо інтерпретації та аналізу історичних подій та їх наслідків.

Ефективність освітнього процесу визначають різні показники, серед яких найважливішими є активність учнів, їхня зацікавленість та пізнавальний інтерес до вивчення того чи іншого предмету. Пізнавальний інтерес на уроці виникає тоді, коли учні залучаються до активної участі у пошуку відповідей на поставлені питання і відчують практичну користь від одержаних знань [1].

Методика навчання історії рекомендує не ознайомлення з поодинокими історичними подіями, а вимагає вчити учнів міркувати, висловлювати свої думки, навчати матеріалу цілісному, взаємопов'язаному і обов'язково з опорою на історію рідного краю, народу. Звертається увага і на те, щоб навчання відбувалося не пасивно, а щоб самі учні брали активну участь при обговоренні історичної доби. Учителю не повинен подавати готовий матеріал, а має вести учнів до початкового пізнання з використанням самостійного пізнання. Для дітей характерна активна, особиста участь в історії – переживання – діти повинні перетворювати собі історію самі. Цьому допоможе і сприймання історії в домашніх умовах і на місці історичних подій, використання історичного календаря, участь в ювілейних святах, місцеві збірки, винаходи, відвідування музеїв, збірки краєзнавства, фільми на історичні теми і т. д. [2, с. 48].

Репродуктивні й частково пошукові завдання не можуть повною мірою задовольнити вимоги процесу творчого розвитку особистості. Найбільш привабливими для виховання є завдання проблемного, дослідницького, пошукового характеру. Уміння переходити від загального до часткового і навпаки – це вирішальний момент у розвитку творчого мислення учня. Отже, якщо діяльність із набуття певних умінь можна розкласти поелементно та навчити іншого їх повторювати, творчу діяльність неможливо розглянути поелементно, вона має інші ознаки і засоби. До творчих завдань відносимо твори на історичні теми, рецензії на художньо-історичні твори, документи; виготовлення наочного приладдя, наочності; розв'язання кросвордів, ребусів; вікторини, виставки особистої колекції [3].

Загалом, вивчаючи історію, учні підвищують ерудованість, з'ясовують, як мислили люди в різні історичні епохи, проводять порівняльний аналіз подій, створюючи гіпотези та охарактеризовуючи події – усе це позитивно впливає на розвиток особистості учнів та їх світогляду. Із огляду на зазначене, викладачі добирають різноманітний додатковий матеріал для актуалізації уваги учнів та здобувачів, а також спонукують досліджувати матеріал на практичній основі, а також надавати можливість висловлювати свою думку або ж ставити проблемні питання задля реалізації зазначеного прийому. Створення умов для зацікавленості учнів та здобувачів стане запорукою мотивації та зацікавленості. Також підкреслимо, що вивчення історії залежить, як і від викладача так і від учня та здобувача.

Бібліографічні посилання:

1. Бондарь О. О. Развитие познавательного интереса учнів на уроках географии та історії. URL: <https://naurok.com.ua/rozvitok-piznavalnogo-interesu-uchniv-na-urokah-geografi-ta-istorii-192376.html>
2. Кобаль І. В. Методика розвитку пізнавальних інтересів учнів при вивченні історії України засобами краєзнавства : Монографія. Мукачево. 2014. 229 с.
3. Развитие творческих способностей учнів на уроках історії. URL: <https://i.ocvita.com.ua/doc/7519/index.html>

Ганзенко Вікторія,
студентка першого курсу
заочної форми навчання
(спеціальність «Психологія»)
Дніпропетровського
державного університету
внутрішніх справ

**КОГНІТИВНО-КОМУНІКАТИВНІ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ЗДОБУВАЧІВ
ВИЩОЇ ОСВІТИ У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ**

1. Сучасний період розвитку суспільства характеризується підвищенням темпу технічних і соціальних змін, великим обсягом одержуваної інформації, прискоренням темпу життя і високим ступенем невизначеності (VUCA – світ), що призводить до необхідності підвищення особистої ефективності. Для підвищення особистої ефективності часто використовується індивідуальний або груповий коучинг. Однак не завжди коучі можуть відповісти на питання, в чому саме полягає підвищення особистої ефективності в результаті їх роботи і як його можна оцінити. Ми розуміємо під особистою ефективністю вміння ставити і досягати мети оптимальним способом. Поняття «особиста ефективність» пов'язане з поняттям «самоефективності», запропонованим А. Бандурою. Він визначає самоефективності як «переконання людини щодо його здатності управляти подіями, які впливають на його життя» (Бандура, 2000, с. 175). До того ж, А. Бандура розрізняє самоефективності і уявлення про результат. Самоефективності, на думку Бандури – це усвідомлення того, що людина може зробити якусь дію, а уявлення про результат – це уявлення про те, які наслідки своєї діяльності бачить людина. Самоефективності залежать від попереднього досвіду успіху чи неуспіху людини, а також опосередкованого досвіду – інформації про успіхи або невдачі інших людей. Самоефективності є основою особистої ефективності, так як при наявності усвідомленої самоефективності людина може сягнути займатися даною діяльністю, при відсутності ж – буде уникати її. Однак самоефективності вимірюються до початку діяльності, тоді як особиста ефективність – після її закінчення і пов'язана з результативністю. Ми розглядаємо самоефективності як один з основних факторів особистої ефективності [1].

2. Особисту ефективність ми розглядаємо в двох вимірах: 1) результативність – наскільки людина результативна в досягненні цілей; 2) усвідомленість – наскільки вона усвідомлює ті дії, які робить для досягнення цілей. Буває так, що людина досягає високих результатів, але не чітко усвідомлює, як саме це сталося, в цьому випадку результат може бути нестабільний, тому що в іншій ситуації людина не зможе відтворити дані дії.

3. Структура особистої ефективності включає такі рівні: 1) фізіологічний (фізичне здоров'я, емоційна стабільність, стресостійкість, життєстійкість, темпераментні характеристики); 2) особистісний (особистісні якості, що забезпечують людині успіх у досягненні цілей); 3) соціально-психологічний (комунікативні навички, що забезпечують успіх у побудові соціальної мережі і взаємодії з людьми); 4) операційний – наявність навичок, що забезпечує успіх у даному виді діяльності; 5) метарівень – ціннісно-смісловне ядро, що забезпечує високу мотивацію і прагнення до досягнення даної мети (цінності, смисли, мотиви) [2].

4. Для розробки методики оцінки особистої ефективності ми використовували модель С. Кові (Кові, 1989), що включає сім параметрів. Оскільки ця модель є емпіричною, тобто включає різнопорядкові змінні, ми спробували операціоналізувати кожен змінну. Опісля операціоналізовані визначення ми давали експертам, які пропонували поведінкові індикатори (7-8 індикаторів для кожної змінної). У результаті було отримано таку модель, побудовану за схемою «Звичка – Психологічний конструкт»: «Будь проактивним – Локус контролю»; «Починайте, представляючи кінцеву мету – Цілеполягання»; «Спочатку робіть те, що необхідно робити в першу чергу – Рівень самоорганізації»; «Думайте в дусі